

פרד"ס

פירוש הרמ"ז [ר' משה בר' מרדכי זפותו] על זוהר בראשית

כי הנה בכל אחד מד' של פרד"ס יש פרד"ס. דרך משל הנוטל לולב ומכוין לעצור טללים רעים זה הוא פשט,

ואם יכוין שלולב רמז לכל התורה שמתחלת בב' ומסתיימת בל' וזהו ל"ב דלולב ושאר המקרא מתחלת בו' ויהי אחרי מות ומסתיים בל' ויעל¹ שהוא ל"ו דלולב, וזהו דרך רמז,

ומי שיכוין למדרשי רז"ל על הלולב הוא דרך הדרש, ויש מעלה לבוא אל הסוד, הרי פרד"ס לצירוף המעשה, והן הן ד' דרכי פרד"ס הפשט.

וכמו כן יש פרד"ס לדרך הרמז, כגון "קדוש יהיה" דנזיר, שפשט אותו רמז יורה על שלשים יום דנזירות²,

ורמז דאברהם "היו יהי"ה" שמספרו רומז לשלשים צדיקים³ הוא רמז של הרמז, וכל הגי' שתמצא בפרשת הנשיאים מזר"ק אח"ד כס"ף גי' תק"ך שנדרש על נח וכו' עיי"ש⁴, הוא דרש הרמז,

1. הפסוק האחרון בתנ"ך: דברי הימים ב פרק לו פסוק כג: כֹּה אָמַר כּוֹרֵשׁ מֶלֶךְ פָּרַס כָּל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ וְתָן לִי יְדוּד אֱלֹקֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא פֶקֶד עָלַי לְבָנוֹת לוֹ בַּיַּת בִּירוּשָׁלַם אֲשֶׁר בִּיהוּדָה מִי בָכֶם מִכָּל עַמּוֹ יְדוּד אֱלֹקֵינוּ עִמּוֹ וְיַעַל.

2. מסכת תענית דף יז, א: ונזיר גופיה מנלן אמר רב מתנה סתם נזירות שלשים יום מנלן אמר קרא יהיה בגימטריא תלתין הוי.

3. מדרש תנחומא פרשת מקץ סימן ו: וירא יעקב כי יש שבר במצרים זש"ה נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם (תהלים לז), אמר רבי שמואל בר נחמן פסוק זה שר העולם אמרו נער הייתי מימות אדם וגם זקנתי עד ימות המשיח ולא ראיתי שעזב הקב"ה את העולם מן הצדיקים אלא שבכל דור ודור מעמיד צדיקים דאמר רבי תנחום בשם רבי אחא אין העולם חסר שלשים צדיקים כאברהם שנאמר ואברהם היו יהיה לגוי גדול (בראשית יח) יהיה בגימטריא שלשים.

4. מדרש אגדה במדבר פרק ז: ד"א מזרק אחד כסף. עולה חשבונו תק"ך שנה, כנגד שנותיו של נח שהיה בן ת"ק שנה, שנא' ויהי נח בן חמש מאות שנה וגו' (בראשית ה' ל"ב), ואותה השנה אמר לו הקב"ה קץ כל בשר בא לפני (שם ו' י"ג). ואין אנו מוציאים מיום שהתחיל והעמיד תולדות עד המבול אלא מאה שנה, שנאמר ונח בן שש מאות שנה והמבול וגו' (בראשית ז' ו'), ועל שם עשרים שנה שנגזרה גזירת המבול קודם תולדותיו: שבעים שקל. כנגד שבעים אומות שיצאו מבניו: שניהם מלאים. כנגד נח ואשתו שהיו צדיקים:

וכל דרכי (גנ"ת) [ג'מטריא נ'וטריקון ת'מורה] שהם על דרך הסוד הוא סוד הרמז. וגם יש פרד"ס הדרש, פשט הדרש הוא על דרך "בראשית-אין ראשית אלא ישראל ותורה",

ורמז הדרש הוא כל הגי' ונוטריקון שמביא הרב בעל הטורים לרמז לדרושי רז"ל, ודרש הדרש כגון אתין וגמין שנדרשים לריבויים וכל ריבוי נדרש לעניינו, "את ה' אלקיך תירא-לרבות תלמידי חכמים", וכן כל "אל תקרי" בעצמו הוא דרשה, וענין הדרשה הוא דרש הדרש,

וסוד הדרש הוא מה שנדרש בדרך האמת, והוא בכלל כל מדרש הנעלם. וגם בסוד יש פשט שהוא הסברת הסודות בעולם הזה להסבירם לפי כח הדמיון והשכל ההיוליאני המשתמש בדרך (איוב יט, כו) ומבשרי אחזה אלוה, והוא הפשט לפרד"ס הסוד,

ורמז ומדרש הסוד כבר זכרנום⁵, וסוד הסוד הוא השגת העניינים האלקיים בדרך נבואה או רוח הקדש, ובפרט בהתפשטות הנשמה מן הגוף⁶.

משלי פרק כג פסוק כג

אַמֶּת קִנְיָה וְאֵל תִּמְכֹּר חֲכֵמָה וּמוֹסֵר וּבִינָה:

ביאור הגר"א - משלי פרק כג פסוק כג

אמת וגו' כי בתורה יש ד' חלקים והם פרד"ס ופשטי התורה ידוע לכל. אבל הרד"ס לידעם ולהשיגם צריך יגיעה כמ"ש לדעת חכמה ומוסר להבין אמרי בינה והם ג' הנ"ל ופשטי התורה הם נקראים אמת כי אין מקרא יוצא מידי פשוטו ובהם נתלבש הרד"ס והכל לכוונת הפשוט מכוון זה מול זה וז"ש אמת אף שהוא פשוט ואין אתה צריך ליגע בהבנתו וגם ידוע לכל אדם מ"מ קנה וחכמה ומוסר ובינה והם רד"ס אף שיגיעתך רב לזה אעפ"כ אל תמכור אלא תלמוד בחנם:

משלי פרק כה פסוק יא

תְּפוּחֵי זֵהָב בְּמִשְׁפֵּיּוֹת כֶּסֶף דְּבַר דְּבַר עַל אַפְנָיו:

ביאור הגר"א - משלי פרק כה פסוק יא

5. על זוהר לפסוק וירא ה' אליו באלוני ממרא, ראה פירוש הרמ"ז עמוד עז, על יעקב אבינו.

6. הובא גם בספר אגרא דפרקא אות צא אשר הביאו מספר מקדש מלך בראשית צ"ז ע"ב ד"ה מהו כסא.

תפוחי זהב במשכיות כסף כמו התפוח של זהב ומחופה בכסף הרואה שלא בעיון אינו רואה רק הכסף ולא את הזהב אבל הרואה בעיון ובעינא פקיחא רואה שתחת הכסף שם יש זהב. כן המדבר דבר על אפניו שבתורה הוא פרדס והמדבר שיהיה על כל האופנים והיינו שיאמר דבר פשוט ויהיה זה נכון גם לפי הסוד הרי הוא ממש כתפוח של זהב והוא מחופה בכסף ודימה הפשט לכסף והסוד לזהב כמ"ש למעלה שהכסף נצרך לכל להוצאה אבל הזהב אינו נצרך רק לדבר יקר והיינו לעשירים. כן הפשוט הוא נצרך לכל אבל הסוד אינו רק לגדולים.

משלי פרק כה פסוק כה

מִים קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵיפָה וְשִׁמוּעָה טוֹבָה מֵאַרְץ מֶרְחָק:

ביאור הגר"א - משלי פרק כה פסוק כה

מים קרים על נפש עיפה כאשר המים קרים הם על נפש אשר הוא עיף וצמא הוא נהנה מהם מאוד כמו שבא שמועה טובה לאדם והוא מארץ מרחק שהוא נהנה מאוד כן ממש נהנה כשהוא עיף ובא לו מים קרים. והענין שבתורה הוא פרד"ס והן נחלקין לב' חכמה ותורה שהוא פשט ודרוש והחכמה הוא רמז וסוד והיא נקראת מים וכמו שמועה טובה כלומר הלכה שהיא שמעתתא טובה והיא מארץ מרחק שהיה רחוק ממנו לידע אותה הלכה ושומע אותה הוא נהנה מזה מאוד וזה ידוע לכל כן כאשר הנפש עיפה לידע סוד וחכמה והשיג אותה הוא נהנה מאוד. ועוד מים קרים גו' ושמועה טובה וגו' הוא חו"ב כי שמועה הוא לשון בינה כמו כי שומעים אנחנו גו':

שו"ת רב פעלים חלק ד - סוד ישרים סימן יא

אכן הטעם שנזכר שמו של הקב"ה בשיר השירים ברמז בשם שלמה שהוא ר"ל מי שהשלום שלו ולא נזכר שם ה' בפני' מפני כי שיר השירים כולה מתחלה ועד סוף היא דרך משל והדברים נעלמים ונסתרים ואינן כפשוטן ח"ו כי אין להם פשט אלא רק רמז ודרש וסוד משא"כ שאר הכתובים שיש בהם פרד"ס. וזה הטעם כי בעל התרגום לא עשה תרגום לשיר השירים כמנהגו בשאר התרגומים לתרגם פשט המלות אלא עשה התרגום כולו דרך דרש ורמז כאשר תראה בעיניך. והיינו טעמא מפני כי פסוקי שיר השירים אין להם פשט בענין אלא הכל דרך משל והם דרך רמז ודרך דרש ודרך סוד כנודע. ולכן גם שמו של הקב"ה לא נזכר שם בגילוי אלא נזכר שם בדרך נעלם ונסתר דהיינו בתואר שלמה שהוא למדרש מי שהשלום שלו.